

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

Дар'я ТВЕРДОСТУП,

здобувач фахової передвищої освіти

Обласного коледжу „Кременчуцька гуманітарно-

технологічна академія імені А.С. Макаренка”

Полтавської обласної ради

м. Кременчук, Україна

Науковий керівник: Ірина НЕПОРАДА,

старший викладач кафедри початкової освіти,

гуманітарних дисциплін та інформатики,

Обласного коледжу „Кременчуцька гуманітарно-

технологічна академія імені А. С. Макаренка”

Полтавської обласної ради

м. Кременчук, Україна

ДИДАКТИЧНІ ІГРИ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ

„Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ”

Інтегрований курс „Я досліджую світ” включає в себе такі освітні галузі, як: природнича, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична.

Метою навчальної програми „Я досліджую світ” за програмою є особистісний розвиток молодших школярів на основі формування цілісного образу світу в процесі засвоєння різних видів соціального досвіду, який охоплює систему інтегрованих знань про природу і суспільство, безпеку життєдіяльності, ціннісні орієнтації в різних сферах життєдіяльності та соціальної практики, способи дослідницької поведінки, які характеризують здатність учнів розв'язувати практичні задачі [3].

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань:

- формування дослідницьких умінь, опанування доступних способів пізнання себе, предметів і явищ природи і суспільного життя (спостереження, обстеження, дослід, практична робота, вимірювання, систематизація,

класифікація, встановлення логічної та часової послідовності подій, критична оцінка побаченого (почутого), встановлення зв'язків і залежностей в природі і суспільстві, між станом довкілля і діяльністю людини, впливу поведінки на здоров'я та безпеку, залежності результату від докладених зусиль, аналіз наслідків ризикованої поведінки;

- виховання активної позиції щодо громадянської і соціально-культурної належності себе і своєї родини до України, інтересу до пізнання історії та природи свого краю і країни; пошани до символів держави, ініціативної поведінки у громадських акціях, у відзначенні пам'ятних дат і подій;

- розвиток толерантності у соціальній комунікації, ціннісного ставлення до природи та її пізнання, до приватного життя інших людей, усвідомлення правової відповідальності у ситуаціях застосування норм і правил життя в суспільстві, інші соціальні навички щодо взаємодії і співпраці в різних видах діяльності;

- створення умов для самовираження учнів у різних видах діяльності, становлення екологічно грамотної та соціально адаптованої особистості;

- формування моделей здорової і безпечної поведінки; умінь розпізнавати ситуації, які становлять загрозу для власного життя і здоров'я та життя і здоров'я інших; аналізувати та оцінювати фактори ризикованої поведінки в довкілля, роз'яснювати можливі наслідки недотримання правил безпечного поведіння в кризових умовах сьогодення [3].

Організація освітнього процесу в новій українській школі відрізняється, в першу чергу, допитливістю та наполегливістю, саме тут готують успішну і, водночас, всебічно та гармонійно розвинену особистість.

Сучасні діти – це діти, саме, інтернет покоління. Вони постійно використовують гаджети. Їх, іноді, неможливо змусити щось робити, їх варто зацікавити до пізнання чогось нового, не звіданого, тобто створити мотивацію. Тож вчитель має обов'язково брати ці особливості до уваги під час вибору методів, форм, засобів та прийомів організації освітнього процесу.

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

Дидактичні ігри є актуальним і, водночас, дієвим способом створення внутрішньої та зовнішньої мотивації до навчання в процесі вивчення інтегрованого курсу „Я досліджую світ”. Дидактичні ігри сприяють підвищенню ефективності роботи на уроці.

Вдало підібрана дидактична гра сприяє якісному опануванню нового матеріалу, формування довільної уваги молодших школярів. Під час організації освітнього процесу, зокрема, на уроках інтегрованого курсу „Я досліджую світ” варто застосовувати такі дидактичні ігри, організація яких не потребує від учителя багато часу на приготування певного обладнання, а від учня – запам’ятовування правил. Вимоги до проведення дидактичних ігор:

- відповідність темі уроку;
- поглиблення та закріплення знань учнів;
- розвиток комунікативної компетентності молодших школярів.

Успіх дидактичних ігор значною мірою залежить, насамперед, від правильного використання в них певного ігрового обладнання. Використання природного матеріалу під час ігор сприяє розвитку сприйняття певного аналізатора (звук, смак, дотик, запах), мислення та уваги (виокремлення істотних ознак, їх порівняння та узагальнення); вміння описувати предмети та знаходити їх за описом; групувати предмети за способом їх застосування; визначати послідовність стадій розвитку рослин та тварин, пояснювати їх значення, тощо. Показати учням розмаїття та красу довкілля, привернути, в свою чергу, увагу до непомітних, але істотних ознак тваринного і рослинного світу, сприяти формуванню екологічного світогляду дітей значно легше, якщо спонукати учнів до активного емоційного сприймання.

При ігровій діяльності дитина спостерігає, порівнює, зіставляє, класифікує предмети, проводить доступний їй аналіз і синтез, узагальнює, а всі ці здібності розвивають креативну особистість. Креативна особистість – це творчо розвинена дитина, яка потім використовує ці знання на практиці, здатна за власною ініціативою реалізувати свій потенціал. Це потребує іншого підходу вчителя до своїх учнів, створення креативного середовища [1].

У процесі проведення уроків нами було запропоновано як традиційні так і нетрадиційні форми. Серед традиційних ігрових технологій запропоновано ігри-змагання, ігри-вправи, рольові ігри, дидактичні ігри, ігрову дискусію та ін. Серед нетрадиційних форм виокремимо наступні види ігрових технологій: урок-аукціон, урок-подорож, урок-квест.

Отже, дидактичні ігри можна поділити на такі три види:

1) ігри з предметами – використовуються об'єкти праці та реальні предмети; учні мають змогу унікальну можливість ознайомитися з певними властивостями предметів, їх ознаками, а саме: формою, кольором, величиною, виявляти фізичні, а також хімічні властивості і т.д. ;

2) друковані ігри (кресворди, чайнворди, головоломки і т.д.) в ході складання та розгадування кресвордів учні, водночас, повторюють матеріал, який раніше вивчали, а з іншого – мають можливість навчатися самостійно здобувати знання, закріплювати вміння в ході знаходження довідкової та науково-популярної літератури;

3) словесні ігри – дозволяють учням, досить, швидко знаходити необхідну відповідь на поставлене запитання, точно і чітко вміти формулювати власні думки і т.д.

Також дидактичні ігри можуть проходити:

- 1) тільки в словесній формі;
- 2) у симбіозі словесних та практичних методів;
- 3) у симбіозі словесних та наочних методів [2].

Дидактичні ігри можна використовувати на різних етапах уроку – під час вивчення нового матеріалу, закріплення одержаних знань, перевірки вивченого матеріалу, при узагальненні знань учнів.

Отже, головними особливостями впровадження в освітній процес ігрових технологій є те, що вони дають певну можливість зробити те чи інше узагальнення та усвідомити правила, які вивчили, дають певну особливу можливість, а саме, закріпити матеріал та отримані знання у певній системі та нових зв'язках, глибокому засвоєнню вивченого матеріалу.

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

Ігрові технології мають використовуватися на будь-якому етапі уроку: як на початку допомагають сприймати навчальний матеріал, так і в середині – з метою активізації пізнавальної навчальної діяльності молодших школярів або закріплення й систематизації нових знань та понять.

Отже, в інтегрованому курсі „Я досліджую світ” дидактичні ігри відіграють значну роль. Вони однозначно, суттєво, впливають на зацікавленість в ході вивчення інтегрованого курсу „Я досліджую світ”. Вдало підібрані ігри – це, саме, ключ до успіху.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ігрова діяльність на уроці: особливості організації та ризики. Організація уроку інтегрованого курсу „Я досліджую світ”. URL: nuschool.eu (дата звернення 21.02.2024)
2. Кушнір В.А. Дидактична гра: теоретико-методологічний аспект. URL: [ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ \(npu.edu.ua\)](https://npu.edu.ua) (дата звернення 03.03.2024)
3. Типова освітня програма розроблена під керівництвом Савченко О.Я.1-2 клас URL: [Турова.osvitnya.prohrama.1-2.Savchenko.pdf \(mon.gov.ua\)](https://mon.gov.ua) (дата звернення 10.03.2024).